

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
25 ianuarie st. v.
6 februarie st. n.

Este în fiecare duminică.
Redacțiunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 4.

ANUL XXIII.
1887.

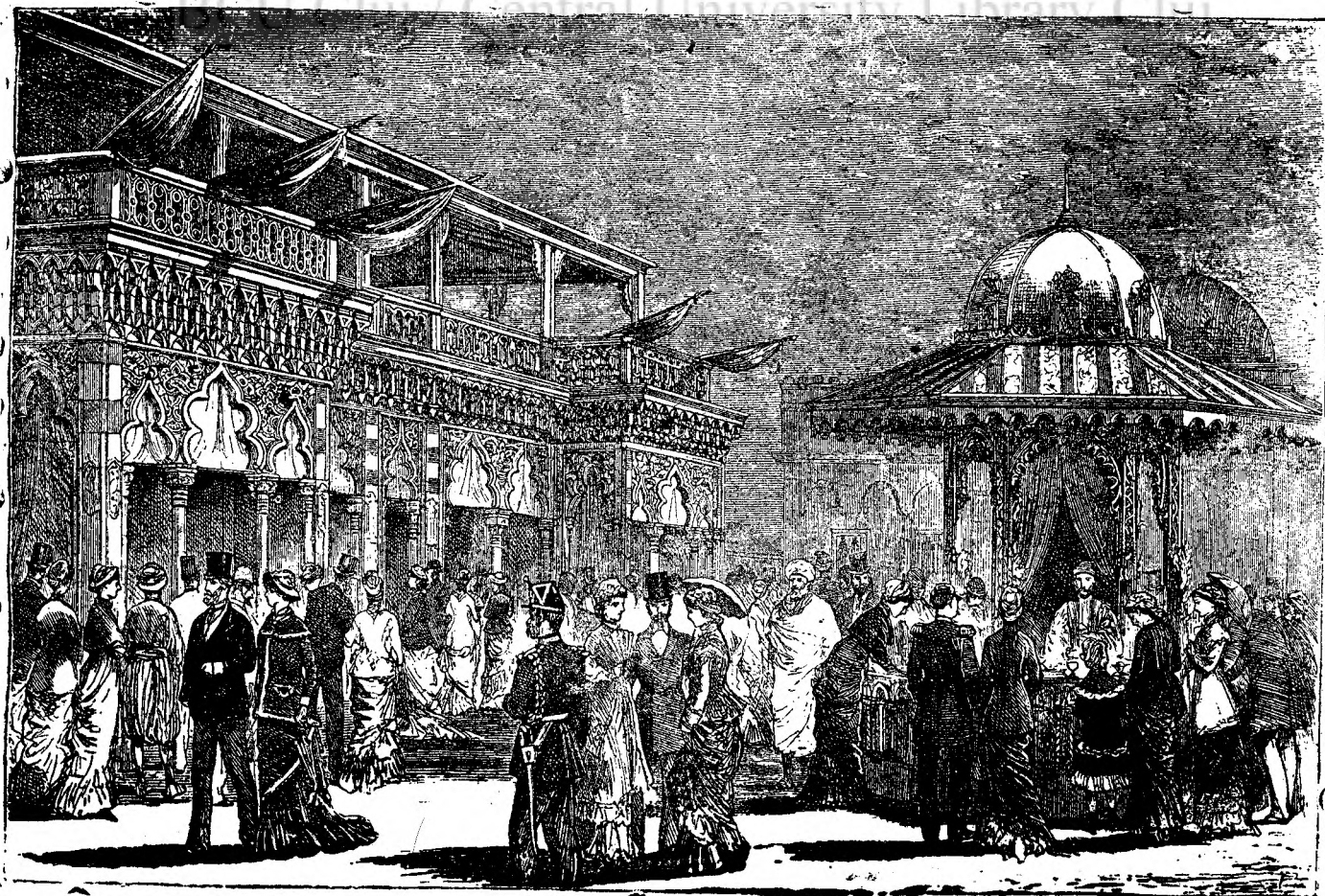
Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Cântec.

de-aș pute pe-aripi de dor
Să sbor grabnic la tine,
Și să te 'ntreb, incetșor,
De mai gândești la mine?

De nu te temi că mi-i găsi
Póte 'n mormântul rece,
Decă-i tot sta și nu-i vini
Și vremea trece, trece!

Matilda Poni.

BAZAR IN CONSTANTINOPOL.

Scrisori dela oraș.

Amica mea!

După luni de tăcere, etă-me éráș cu corespondența mea. Când ț-am adresat scrisorile dela țeră, eră in toiul verii, acum e in toiul ernii, decă érnă se pôte numi și acésta vreme posnașă; căci ce-i drept ningend am véđut, dar omet, dar troene, cum se obicînuesc prin aceste părți, de fel.

Când me gândesc acum la valea cea romantică in sinul căreia me desfătam astă-véră și me uit la orașul cu clădirile cele pistrițe in care locuiesc, me cuprinde un dor tăinuit in inimă-mi, după acele locuri frumoșe. Unde sînt munții cei falnici cu piscurile lor pleșuve? Unde-i acea panoramă minunată de culmi verđi și de păduri stufoșe? Unde izvorășul din care beam apă cu frunđa de curechiu? Unde păriul cu baia mea cea drăgălașă? Unde atâte ș-atâte colțuri și lucruri prețioșe și inveseleitore pentru mine? . . .

Stau une-ori la feréstă, in rëndul al treile, unde mi-i locuința. Printre turnurile numeróselor bisericii și pe d'asupra ojașurilor caselor inalte, imi arunc privirea pe înălțimile din apropiere și-mi nălucesc intru câtva amfiteatrul cel de munți din depărtare. Ce plăcut mi se pare mie a avé locuința sus, de unde privirea nu e oprită de zidul său de acoperișul vre unei case țuguete, ci străbate veselă până ce se opreșce pe vérful unei stânci, seu in rariștea vre unei păduri. Eu unul cu greu aș duce-o intr'un loc inchis, și tot așa de greu intr'un loc intins, intr'un șes nețermurit, unde ochiul nu se impedeacă in orizon nici de-o înălțime. De bună sémă trebuie să fie o plăcere sufletescă moștenită din copilărie. Imi aduc aminte, când eram mic, una dintre cele mai mari plăceri pentru mine eră să me sui p'o cóstă ce se chiamă Borishte și prin seninul cel curat al văzduhului să me uit in in lungul văii. . . In luminișul din marginea orizonului vedeam ca prin vis bisericile unui oraș. Străluciau cu atăta farmec turnurile cele albe, incât mi se părea că-s pe altă lume, pe lumea minunățiilor din povești in care, la zarea cea nălucósă a focului din vatră véđusem de atâte-ori palaturile de cristal și turnurile cele fantastice dela cetățile crailor și împărăților. . .

Ce aș puté ore să-ți împărtășesc din acest oraș, căđut din pompa și mărirea sa de altă-dată? Să-ți vorbesc de teatrul? S'a dus stéua artei dramatice, dna Manolescu, din mijlocul nostru, și de atunci nori groși acoper cerul acestei arte. Ș-apoi căți nu sînt, corespondenți, raportori, adunători de noutăți intocmai ca jidanii adunători de vechituri, din spusele și relațiile cărora te poți lámuri de minune despre frumuseța pieselor și jocul actorilor. Să-ți vorbesc despre concerte? Sînt pline colónele foilor de admirațiuni sterpe și de ocări țapene la adresa artiștilor și para-artiștilor. La ce să mai intru și eu in tagma lor? Ori să-ți povestesc despre represintațiunile prestidigitatorului seu pe româneșce boscarului Robert din sala «Amicii Artelor», care găseșce cu ochii legați boldul ascuns in absența lui din săli și care esecută o mulțime de bazaconii antispiritiste? O să me iei in ris că-mi pun mîntea cu boscăriile.

Despre tóte aceste n'am să-ți vorbesc nimic.

Teatrul nu se pôte dice că e énsăși vieță socială pe care o simțim, o pipăim și in care ne in-vérțim dilnic și pe fiecă clipă. Ce patimi omeneșci, vii, adânc simțite se desfășură in publicul dela teatrul seu dela concerte? Tocmai in templul artei omul trebuie să intre cu sufletul senin, să lase patimile și nimicniciile lumeșci acasă. Nu la o represintațiune publică se înfăoșeză omul așa cum este, individul in chipul seu de a fi, cu gusturile sale inrădăcinate pu-

ternic in firea-i neschimbată, cu apucăturile particulare pe cari le ascunde cu ingrigire in fața ómenilor străini.

In alte locuri trebuie să-i găsim la olaltă pe cetățenii orașului nostru seu municipiu cum se numeșce de când a dat inapoi și-a sărăcit ca vai de el, intr'alt loc, dice, îi găsim, așa cum sînt, fără prefăcătorie, fără mofturi de aristocrație seu democrație, fără preveniente și fără nici o afectație.

Acolo poftim, amica mea, cu mine!

Să ne îndreptăm mai înteu spre cafenele. Până să ajungem la una, dă-mi voe să-ți spun pe drum că noi avem mai multe soiuri de cafenele: cafenele ovreeșci, lipoveneșci, cafenele de cetățeni turmentați adeca de bețivani, de coțcari, de paraponisiți de mână a doua și a treia și cafenele pe cari le putem numi de bon-ton. Cafenelele ovreeșci sînt pline de-o fumărie ca o negură grósă și de tărtănime. Tărtanii, mai ales telalii și chelnerii in disponibilitate se grămădesc ca vespui și fac o harababură de par' că bongănesc sute de roiuri de albine. Negustorii și telalii jócă concina, seu preferansul, seu pichetul, la câte o cafea negră turcescă partia, ér chelnerii jócă biliard, preferans ori carambolaș. In cafenelele depe strada lui Ștefan cel mare, pe aprópe de mitropolie, huzuresc zarafii și bancheràșii, resfoind jurnale financiare și puinđ la cale losurile, loteriile și acțiunile de bănci.

In cafenelele lipoveneșci găsești ceaiu și încă ceaiu «pervai sort,» mai degeba. Pentru 40—50 de bani iți aduce samovarul aburind de ferbintělă și zăhar rusesc de ajuns. Iubitorii de ceaiu, mai ales birjarii, sînt fericiți când pot sta câteva minute cu tablaua dinainte și pot sorbi doue trei păhară de beutură aromatică.

Cafenelele coțcarilor și haimanelor de categoria cea din urmă, se găseșce pe delături cam intre centru și mahalale. Ferescă Dđeu pe un om de trebă să se apuce de vr'un joc in asemenea local. Coțcarul stă intr'un colț și se uită pe sub pălărie; el s'apropie de tine și-ți dă bon jour, apoi te poțeșce să faci o partidă de bilard la interes. Ai primit, ai căđut in cursă. La inceput se prefăce că nu șcie juca bine, te lasă chiar să-i căștigi doi trei franci, până te indulceșce și te aprinde; pe urmă las' pe densusul, că te pune el, bine de eși buzunărit cum se cade.

Cafenelele de bon-ton, cu totul altceva. Aici vin rentieri, magistrați, advocați, doctori, belleri adeca dascăli, cuconași d'ai foștilor boeri, pensionari și seapătații din pozițiuni inalte și din averi mari. Uită-te colo, amica mea, e o cafenea de soiul acesta; ómenii i dice Șatofleor, ér pe tabla dela intrare e scris: Chateau aux fleurs. E o cafenea ca și cum n'ar mai fi. Priveșce pe feréstă in lăuntru: tipenie de om nu-i. Odată hei! hei! ce facăm de local public eră Șatofleor! Pe când trăiă bătrănul Max, care aducea bere minunată din străinătate in baleree și in butelci și avea de țalchelner pe Iacob cel gros, biliargiu ahotnic. De atunci pe cuconul Panaite, Dđeu să-l odihnescă in pace in cimiterul Eternitatea unde se allă, Șatofleor l'a calicit de tot, nu se mulțamise cu câteva decii de mi de franci, ce le strînsese la otel Concordia, voiă să se procopsescă și mai și. . . . S'a procopsit bietul de i-a remas cucóna și duducile cele frumoșele in mare hal. . . . Așa se vede, in urmele lui calcă și actualul antreprenor. Și cafenelele ca și ómenii, ca și societățile și împărățiile. Se ridică, inainteză, ajung culmea de inflorire; apoi incep a da inapoi și nu-i putere, și nu-i combinație genială care să le pótă oprí din căderea spre care sînt pornite.

Astăđi cafenéua cafenelelor este la Marele Hotel Traian, o clădire colosală și frumoșă, de trei părți cu trei uliți principale. Nu-i vrednic orașul nostru de așa podóbă arhitectonică. Cafenéua e in aripa dreptă

a fațadei, compusă din două sale mari, una pentru jurnale, șah, domino și table, și a doua pentru biliard.

Când intri în sala dintău pela césurile trei séu patru după amédi, pe când a vinit care dela cursuri, care dela prefectură, care dela curți și tribunale, îți izbeșce auđul o clămpănelă: tac, tic, zup, încât decă ești inzeștrat cu nervi simțitori, te vede Dđeu, nu-i chip să stai. Tóte mesele sânt cuprinse de dominari, câte patru la o mėsă, cari învêrtesc domino de-i merg petecele. Numai cam în fund la o mėsută jócă trei inși și nu patru: cuconul Vasile, cuconul Alecu și cuconul Iancu. Cel dintău e un arman, al doile de bună sémă un fanariot trecut prin sită și prin ciur, îmbêtrănit în ăile rele, după cum se vorbeșce, chiar fost ministru în ăilele lui Mihaí Sturza voevod, ér al treile un burta-verde, cetățen alegător în colegiul I, chip Român în tótă forma, dar de sigur bulgar de viță. Lângă dênșii șed pe scaun și privesc signore Piedro, măștru de musică și profesor de canto și cuconul Ștefanachi, o ființă căđută dela rang și avere la trépta unui stêlp de cafenea.

Cuconul Vasile e un moșneg destul de inaintat în vréstă, cu spetele corogite, par' c'ar fi ghébos, de stătura mic, la față roșu încă. Cuconul Alecu are mișcări și apucături de om șuiu, e scurt la vedere și fórté nervos; când se cêrtă cu chelnerul pentru că nu i-a adus caféua cea turcescă cu caimac în de ajuns, resună hardughia de glasu-i ascuțit. Toți șciú a cui glas e, și nime nu ia séma. Cuconul Iancu e voinic, cogemite cămilă, gras și burduhos. Mai ales nasul și obrajii i sânt d'un volum și d'o plasticitate frapantă. În tóte increșiturile cele zdravene ale feței sale muchiete și în clipirile ochilor sei spălătăciți simțești pe omul lacom și interesat.

Jocul l'a început cuconul Vasile cu dupla de șese. Când a pus-o, cuconul Iancu i-a și ăis: bravo, cucóne Vasile, iai dupla la început, pe urmă basta, n'o mai veđi la dta. Cuconul Vasile respunde liniștit: așa a fi, cucóne. Când cuconul Alecu pune la un capêt o pētra izbînd-o puțin în semn că dă ric, cuconul Vasile la care-s mai tóte numerele de felul acela, zimbeșce cu șiretenie ascunsă, aședă pētra incetișor și ăice lui cuconu Alecu cu bunătate prefăcută: mănăncă-te-ar raiul. Cuconul Iancu, căt e de încalat, dar par' că tot se sfarmă, cu atăta ahotnicie jócă. Espresia: are să fie bine, se aude fórté des, se înțelege totdeuna în ironie. Cel mai nostim e cuconul Alecu, când i merge pe șin. Câte patru, una cu balan, câte, balan, travanage băete! (adeca trage-i ric,) domino ori un hai la babaca cucóne Vasile, dă 'ncóci să le numerăm!» În asemene casuri, cuconul Iancu, consternat, invinováteșce pe cuconul Vasile, că nu șcie decăt să dea ric și se jócă ca o mazelă... de ce n'a pus trei cu șese ca să éșă dupla de șese și să n'o dea la scris. Cuconul Vasile se cam supêră, dar nu găseșce altceva de replicat decăt: bine că joci dta bine.

Mai înainte, când jucătorul după care viniá cuconul Vasilele ăicea pas, cuconul Vasile adaugea: va să ăică «nisip.» De atunci i-a remas ácéta poreclă, încât ađi adese-ori i ăic: cuconul Vasile Nisip.

De cele mai multe-ori perde cuconul Alecu, căci el e cel mai puțin pētrundător și șciutor nacafalelor dominolui. Ér cuconul Ștefanachi, care stă în dosul lui și se uită cum jócă, il icuragéză cu observări laudăróse, aruncând în acelaș timp o căutătură chiorășă la signore Pedro.

La plată cuconul Alecu plătéșce totdeuna cinstit și fără să arete vr'o nemulțămire; cuconul Iancu cam aruncă francul pe mėsă, ăicend: cu dta nu me mai joc: dta imi ești din cel cu diplomă dela Galați: bine că te șciú! Ér cuconul Vasile când are de dat doi franci, dă un franc ăicend: am să-ți plătesc și celalt, acum n'am.

Dar să veđi nostimadă, când e signore Pedro în partidă și cuconul Vasile stă de-o parte ca pațer. Signorele, cum i ăic dominarii, e mai de mult de doueđeci de ani în țeră și tot nu șcie să vorbeșcă româneșce cum se cade. Italianii cari vin, cu toții, tare cu greu invêță limba s'o șcie corect. Ei vorbeșce o limbă barbară, un jargon plămădit din vorbe italie-neșci și româneșci, de te apucă risul de unele espresii d'ale lor.

Signorele e fórté răbdător la domino, nu se supêră din inimă nici odată. Când! il ricueșce vr'unul țepăn, el strigă: me chel rico, chel rico! Corpo di dio! Decă acela care i trage ricuri e negricios la față, signorele ăice: ma aista un Scipione Africano! Cuconul Vasile clipoceșce, cu capul pironit spre piept dórme cum se cade. Signorele cređend că-i aduce guignon, se adreséză la dênșul. Ma che dórme, cucóne Vasile, che merge reu! Cuconul Vasile, cu mare greu își ridică puțin capul, apoi ér clipoceșce și adórme. Póte clămpănela cea bizară a pietrilor, când le învêrtesce și le aședă la potrivělă, il vrăjeșce spre somn.

Fiind că fu vorba de somnul cel poznaș al lui cuconul Vasile, imi adusei aminte d'o figură marcantă din cafenelele și birturile nóstre: drul Lefler. Nici înalt și nici mic, gros, cu capul clăpăug, la față durduliu și rotofeu, cu mustățile scurte și dese, negre ca corbul deși aceia cari il cunosc de mult, ăic că cu vr'o doue-đeci de ani în urmă avea peri albi în buze; tot așa și pêrul cam lung, rețezat și bine aședat pe cap: de bună sémă vr'o perucă bine ingrigită. Doctorul Lefler nu jócă nimic pe lume, nici cărți, nici domino, nici biliard. A fi jucat și el odată... în tinerețe. Dar i place să stea noptile prin localuri publice. Nu stă acasă la prânz, ci vine pela 6 sêra într'un birt unde găseșce bărbați tineri, burlaci cu cari i place fórté mult să colindeze în drépta și în stânga. Pela 9 séu 10 césuri vine la cafenea. Se pune la o mėsă lângă dominari séu șahiști, cere o butelcă de bere, aprinde o țigară de foi și ia în mână un jurnal. După ce a chilit o jumătate de păhar de bere și după ce a puțăit de câteva ori, numai ce-l veđi că-i cade jurnalul pe genunchi... el dórme cu țigara în gură. Pe aprópe de 12, când e să stîngă lampel, se scólă incetișor și ferescă Dđeu, nu se duce acasă, ci la Café chantant séu la vr'o crișmă. Acolo se pune ér pe ațipit. Pela câte se duce acasă și decă se mai culcă, cine póte să șcie.

Bietul cuconu Ștefanachi, cel care zădăreșce pe cuconul Alecu la domino, e unic în felul seu. Mic de stat, supțietec și ogărșit, cu dinții hărgiți ca la un box, cu strae rele; un paltonaș, cred că-l pórtă acum de opt ani. De altfel e fórté inteligent și cu cunoșcințe. Șcie bine limba germană și francesă. A avut o educație și o instrucție ingrigită, căci e dintr'o familie distinsă. Acum e bētrân și el, séu mai bine îmbêtrănit, pórtă o barbă tunsă scurt, par că-i un șórec cu țepi albe. Mai nainte vreme, pe când făcea călătorii prin Franța Germania și prin principatul Monaco, spun cei ce șciú, căt de ferheș și tivilichiu érá cuconășul Ștefanachi, cu un puiu de nevestuică la braț, nevestuică cu vocea armoniósă, cu farmec la vorbă, țanțoșă la trup și legănată la mers. Au trecut acele ăile și bietul Ștefanachi se tăvăleșce tótă ăiua prin cafenea. Odoru-i de nevestă, Dđeu singur șcie, unde își va fi inodând ăilele cele de apoi ale vieții sale! Decă este cineva care nu pășeșce pragul cafenelei numai așa de flori de cuc, ca să-și mai trecă câteva césuri de uritul lumii și al sufletului, acela e cuconul Ștefanachi. El vine de nevoe. Traiul lui e strîns împreunat de regele și regina depe tabla de șah. Prin țeri străine pe unde a colindat cu atăta s'a ales și

bietul de el pentru folosința sa: a învățat bine șahul. Ferice de el, când i cade pe mână un comisioner, un agent de comerț, trecător prin oraș și iubitor de șah! cuconul Ștefanachi nu-l slăbește până ce nu-i ia o sumuliță. Când n'are pe cine jumuli, caută pe câte-o mazetă cu părăluțe și se tocmește, ca să-i dea înainte o tură, un cal, seu chiar și regina.

Cu trei patru ani în urmă cuconul Ștefanachi, viniă la Șatofleor cu un copil al seu ca de opt ani și cu un cățeluș mic. În timp ce dânsul jucă șah, copilul se tăvăliă pe jos sub biliard și se hărjoniă cu cățelușul. Tatăl cu fiul și cu cățelușul diualica intră în colbul și fumăreaa cafenelei, și acasă, cine știe în ce ungher de mahala, în vr'un culcuș rece, pe vr'o saltea hrențuită de pae, tustrei ghemuiți lângă olaltă! . . . ce sôrtă! . . . ce ticăloșie omenescă pe fața pământului! . . .

Dar . . . de astă-dată va fi de ajuns, amica mea. Au tras clopotele pela biserici și a tocat de diminetă. Să sting luminările, căci e diuă albă, să ridic stolurile și să vîd cum e afară . . . ce minune, ce bucurie! Culmile delurilor acoperite de omet; copacii din grădină cu crengile încărcate de promorocă. Bine că a nins odată mai de Dómne-ajută. Mare lucru să fie acest puiu de omet. D'a ține și încă a mai sporî, poftim amica mea, într'o di să dăm o raită pe cele șlêhuri de pela rohatce, cu sania cu zurgalai, cu doi cai bidivii mânați căzacește de vr'unul dintre birjarii noștri cei muscălești. *

M. Pompiliu.

Cădeți fulgișori!

Gn vestmânt de iernă grea,
Fulgișori subțiri de nea
Scuturându-se în vînt,
Se imprăsciu pe pămînt.

Și care cum cad, se sting
Și prin crengi frunzele plîng
Și cu dalbul fulgișor
Mórtea ride 'n giurul lor.

Cădeți fulgișori, cădeți,
Greul vieții-l aduceți
Ș-omorîți într'un momînt
Tot ce-i viu p'acest pămînt!

*
Vai! de mult un dor viu port,
Dór oi puté să-l vîd mort!

V. B. Muntenescu.

* Cîteva cuvinte din acésta scrisóre neintrebuintându-se dincóce de Carpați, le dăm aici și esplacaiunea: toiul — dricul, puterea; ojağuri — hornuri; tãrtãnime — jidovime; telal — jidan care șcie case cu chirie și alte drãci și cei ce adunã haine vechi; samovar — vas de fert cîiu; haimana — perde-vêrã, ștregar, vagabond; belferi — numele ce au profesorii în bãtae de joc, depe când făceau politicã sdravênã; ahotnic — pasionat, fanatic; clãmpãnelã — sgomotul ce fac doue obiecte lãtãrețe când se ating; șoric — sor; tivilichiu — de societate; a jumuli — a ciuplei; corogite — strîmbate; caimac — spumã și smãntãnã; cric, a da ric, a ricu — a pune în adins o pãtrã, pe care vecinul n'o are; șin, pe șin — bine, fãrã greș, esact; dominarium — domino; mazetã — novice la joc; nacafale — reguli, tertipuri; guignon — nenorocire; durduliu — rotund; sotofea — gros și indesat; a chili — a hê dintr'o inghițiturã; ogãrșit — slab numai cu ciolanele; hrențuit — sfãrticat, rupt; șleah — drum de carã, neprețuit.

Unspredece luni în Orient.

(Schiță de călătorie.)

(Urmare.)

Erã 9 ore de sêrã când trenul intrã în gara Constanța, unde de regulã te așteptã poporația orașului cu o simpatie familiarã. Nici cã ai așteptã, dupã atâte vedenii neindatinate, sã întâmpini aici un oraș atât de plãcut și cu un arangiamet european. Guvernul român a depus aici mari sacrificii ca sã renascã acest oraș (Stratonis) pururea comercial și de mare interes. A pavat și regulat stradele, a edificat o catedralã de o frumsețe și de un stil rar, care aredicã aspectul orașului de minune; a lãsat a se construi școli, hoteluri, casãrmi, șcãlđi maritime; a renovat portul unde dilnic imbarcã o mulțime de corãbii productele române; cu un cuvînt a curățit ca un Hercule grajdul lui Augias și a plantat aici în Orient cultura romãnã de nou.

Posiția orașului e una din cele mai plãcute, spelat de mare în golful mării negre, și privești pururea o panoramã din cele mai imposante. Veđi adese cum vapórele gigantice cu catãrgele lor împãnzate se luptã cu turbatele valuri, cari în mânia lor ai cugetã, acum-acum izbesc în nori, seu slãmã în mii de bucãți pe audacele Odiseu, care fãrã șcirea lui Neptun ș-a luat libertate a strãbate nemãrginitele valuri ale mării.

E magnificã privelișcea atunci, când fiica dimineții Aurora cu degetele de trandafir resare peste vîlul negru al noptii. Și ea și când inspãmîmentatã s'ar mirã adresându-se la rãtãcitele ființe omenesci: ce cãutați voi, soiul cel mai nefericit al nesațului omenesc? avere! avere! Și apoi privești, cã acel sóre infuriat se ascunde în niște nori ești din adâncul mării plini de grea furtunã, apoi încep din burdufuri sã clocotescã vînturile lui Posidon, cu un vuet și o detunare la care numai paserile de mare cobînd dau semne de primejdie, semne ce inghêtã și ultima palpitate în corabierul indrãsnet.

Dar când privești în serile plãcute cu zefiri luna resãrînd pe mare? Ai cugetã, cã đei din Olimp au descins la un foc ceresc și între Carpați de valuri mãnãncã ambrosie și bêu nectarul lor divin. O! ce frumósã privelișce este la Constanța pentru un sullet sdrobit!

Constanța e un oraș antic reconstruat pe ruinele vechiului port Stratonis de Constantin cel mare, în onórea surorii sale Constanța. Sed Constantia vocatur illa urbs, quae jacet apud marinum nigrum, construita sub Constantino magno in honore sororis sui (vetera Rom. init. Pliniu 2 Develtum.)

Nu departe, seu chiar în apropierea acestui oraș comercial cu poporația miletiana (greci) au fost și orașul Tomis, care apoi s'a făcut vestit în istorie, din causã cã aici a fost esilat poetul Ovid și aici erã reședința episcopilor din Pont.

Ovid Nasone erã nãscut la Sulmo, oraș al samniților (samnium) de pãrinți nobili (aequestri) și pe timpul lui August și Horatiu erã unul din cei mai cãutați poeți ai Romei. El dupã-ce ocupã, la dorința pãrinților sei mai multe oficii publice, s'a cãsãtorit de doue ori, inse ambele cãsãtorii fuseserã nefericite, din causã cã Ovid erã pre licențios și avea un amor cu Corina, pe care el o și cãntã cãt de frivol. Se bãnueșce, cã Corina erã Iulia fiica lui August.*

În al 9-le an a. Chr un edict imperial fãrã veste ordonã lui Ovid sã pãrãsescã Roma și sã plece la Tomi, la cea mai estremã frontierã a imperiului. Ce a putut fi causa esilului seu, nici pãnã azi nu se póte cunóșce cu positivitate. Singur Ovid declinã în mod involuntar și dubios causa esilului seu la Tomi; dar

unii din istorici dau cu socotelă pricina a fire: amorul seu rușinos cu Livia, muerea lui August; seu cunoștința ce o posedea Ovid despre amorul neiertat al lui August cu fiica sa Iulia; despre el în licențiatele sale Ode a făcut ilușiune (Ars amandi.) Această carte în timpul esiliului seu la ordinul lui August a fost scosă din librăriile publice.

Ovid în etate de 60 ani, în al 8 al esiliului seu, a murit la Tomi adorat de poporul get, acărui limbă o vorbă și în care scrisese poemi adresate lui August pentru a-și redobândi libertatea; dar se vede că ura și cauza urgiei sale eră de o natură neimpăcată, căci după mărtașia lui August nici Tiberiu nu i-a dat libertatea a întorcelă la Roma.

După XIX vécuri acest poet renvie în memoria Tomitenilor și plâns, jeli și căutat între ruine, i aredică o statuă din cele mai bine nimerite, atunci, când Ovid privește trist pe marea infurtonată cu mână dréptă arătând displicerea și dicend:

«Orbis in extremo jaceo desertus arenis.
Fert ubi perpetuas obsuta terra nives.
Non ager hic ponum, non dulces educat uvas,
Non salices ripa, roborata monte virent.»

Epis. ex ponto Lib. I. cl. d.

Va fi un aspect de totă frumșeta, o memorie dulce pentru oșpeții Constanței, cari vor privi de o parte la furtunile mari cari au apus în mormânt pe Ovid.

Acompaniat de prieteni, am fost la insula așa numită Ovid, care se estinde pe lacul Súd-giol (lac de lapte) aprópe de Canara. Aici se pot vedé niște ruine, unde tătarii și hoglele din comună ne afirmă, că aici este inmormântat un om mare din vechime și că acesta insulă odată se numia Tomes.

Décă aruncăm o privire pe tabla Peutengeriană, allăm, că drumul roman dela Troesmis duce direct la Tomis chiar la gollul Constanței: și de altă parte presupunend, că o cracă a Istrului se scurgea prin Schitia mică, și se vërsă la satul Tașaul și intră în Cierăcei aprópe de Canara în marea nêgră, atunci se pôte înfelege și acea versiune alui Ovid, când face alusiune la Istrul cel inghețat peste care străbăteau barbarii și-i atacau porțile Tomisului unde eră esilat și reținut.

Datoria archeologilor noștri estă a face lumină și a nu lăsă nimic, a pune în claris cestiunea locului unde a fost esilat Ovid. Niște cercătări serióse la Anadolchioi, Palas și Canara, dar pôte și la Babadac, precum afirmă Samozenus, vor să facă serviții mari istoriei.

(Va urmá.)

V. Grozescu.

Metoda de a vorbi și recită bine.

(Urmare.)

Frasa ce urmëză imediat acestei maxime: «În tēple-se și cu Cesar tot astfel!» e îndeplinirea înțelesului ce am vrut să-i dăm mai sus: aici recitativul maximei dispăre, și-i ia locul dișele lui Anton proprie; în aceste dișe se zugrăveșce de-odată abnegațiunea și părăsirea părută alui Marc-Anton cătră amintirea lui Cesar.

Vine inse imediat un alt ordin de idei:

«Înaltul Brutus v'a spus că Cesar fu ambițios!» însemnă mai înteu o sfidare, o luătură în ris a înălțimii lui Brutus; căci oratorul îl numeșce «înalt,» în loc de a-l numi «trădător, mișel,» ambițios! este ér o pronunțare plină de sfidare; cum, ar voi să dică Anton, un asemenea om: măreț, erou, lipsit de ori ce patimi,

a fost ambițios? — Dar, de-a fost cumva așa, urmëză Anton, a fost o grea greșelă, și greu a și plătit el pentru ea!; cu tóte aceste oratorul în intonarea acestor cuvinte, e departe de a crede cumcă intradevër Cesar ar fi greșit

Să mai analisăm încă un paragraf, lăsând pe celelalte pe socotela cetitorului.

Cu voia lui Brutus și a celorlalți, căci Brutus este un om onorabil! și astfel sânt toți, toți ómeni onorabili! . . . viu să vorbesc la priveghiul lui Cesar.

Culmea vocii oratorice în acest paragraf de vorbire, se găseșce în cuvintele: Onorabil, toți, și ómeni onorabili. Marc-Anton spune poporului, că consideră pe Brutus și pe ceilalți omorători ai lui Cesar de «ómeni forte onorabili!; dar aici, ca și în maxima precedentă, se ascunde viclenia sub care Anton vré să atragă în partea sa atențiunea întregului auditor, compus, cum am mai dis, din persóne simpatice conjuraților. Pronunțarea lui «onorabil» deci, va trebui făcută cu un ton, care numai a onorabil să nu pară; și pentru a nu i se da mai multă precistate, adeca umflătură falsă, vorbitorul va face bine să deslipescă fiecare silabă a cuvântului, să-l trăgăneze astfel ca să fie pronunțat cam așa: o-no-ra-bil! tot așa și pentru cuvintele: to-oți! to-oți ó-meni o-no-ra-bili! Numai în est mod, ascultătorul va înfelege că Marc-Adton nu pronunță cuvântul «onorabil» decât cu o intențiune falsă, avend în idea sa un calificativ cu totul contrar celui de «onorabil» la adresa lui Brutus și a celorlalți.

Să dăm acum și o idee de intonare seu frasare mecanică ce am puté-o întrebuintă ca esercițiu, până ce vom prinde siguranță despre puterea noastră de a frasă în mod curent și neforțat cutare seu cutare vorbire.

Décă ne-am permite a ficsă tonurile vocii pe o singură gamă musicală, așa că tonul cel mai de jos să-l numim: *do*, și să gradăm celelalte, până la cel mai înalt, prin: *re*, *mi*, *fa*, *sol*, *la* și *si*, am trebui să pronunțăm frasa întei din primul discurs a lui Marc-Anton în următorul mod:

O falnic Cesar! Zaci așa de jos?
sol la si mi re do

Accentele pică pe cuvintele Cesar și jos, ca unele ce sânt cele substanțiale atât într'o parte a frasei cât și într'a doua. Ridicând seu scoborind vocea noastră, după situația vorbirei, trebuie să căutăm să ajungem totdeuna drept la cuvântul important, care trebuie să fie accentuat. Tot așa în frasa: «Isbânde, glorii, prădi, triumfuri, la așa măsură ați scădut,» este o deosebită cumpenire, prin aceea, că fiecare substantiv ce urmëză pe un altul, trebuie pronunțat cu o voce mai marcată decât precedentul, până a se ajunge la culminant, astfel, că ar trebui să vorbim această frasă în modul următor:

Isbânde, glorii. prădi, triumfuri!
fa sol la si

ér în partea a doua tonul începe a scobori:

la așa măsură ați scădut?
mi re do

În partea dinteu fiecare din cele patru cuvinte sânt accentuate, dar accentul cel mai cu putere pică numai asupra cuvântului triumfuri; în partea de a doua accentul pică numai pe scădut, ér cuvintele: la așa măsură, sânt grăbite. Între partea întei și a doua trebuie ca vocea să facă o suspensiune, ceea ce am puté-o egală cu o paușă musicală de un tact. Din tării crescendă a vocii până la culminantul triumfuri,

vocea intretându-se, rencepe a pică foarte jos, și ajunge abia aușită fa cuvântul: scădūt.

Cercetați cu asemenea amănunțime, unde sunt a se face suiri și scoboriri de voce, unde vocea trebuie să fie lină, puternică și unde trebuie să fie inecată, lină, abia aușită, unde se cere grabă, și unde liniște și rar, și odată bine lămurită acesta analiză, o vorbire este scăpată de cea mai mare greutate.

Să nu se credă inse că am avé intențiunea d'a face pe un vorbitor public să cânte in loc de a vorbi. Dómne fereșce! Voim să arătăm numai ridicările și scoboririle ce necesită vorbirea, care nu s'ar puté indica mai bine decât prin niște game musicale. Asemene să nu se credă, că in vorbire e de ajuns o singură gamă; am pus una singură pentru esemplu, precum și pentru a puté fi înțelesă și de cei ce nu sunt musicanți.

Mai dăm un esemplu pentru adnotarea ce s'ar puté face unei frasări, in maxima despre care am amintit mai inainte astfel:

*Relele, făcute de ómeni, după ei trăesc — dar
da sol sol sol sol sol fa — fa
binele, ades cu ei se ingropă.
la — sol fa fa mi mi*

Tot așa inainte fiecare frasă vorbită își pôte avé variațiunile ei, intocmai ca și ori care frasă musicală.

(Va urmá.)

N. A. Bogdan.

De ce nu ne insurăm?

De astă-dată me folosesc de ospitalitatea colónelor prețuitei «Familia,» pentru a desbate intrebarea de mai sus, care după mine cade strins in cadrul ei.

E o cestie familiară acésta, «Familia» s-o și resolveze.

Nu dubitez, tractatul de față va deșteptá surisul grațioselor cetitôte, sunt inse convins și despre aceea, că după o scurtă și serioasă judecată, tot aceste stimulate cetitóre, vor și să-i aprețieze momentuositatea și să-i consacre in viitor o mai mare atențiune, de cum in realitate s'a întâmplat.

Că in adevër, intrebarea din cestie, e de un calibru cu mult mai ponderos, de cum ni s'ar páre la prima vedere, ne-o dovedeșce esperința. Óre n'auđim mai in tóte țiile, veleități și lamentări, — cu deosebire — din partea mamelor, că fetele se inmulțesc peste măsură; ér feciorii nici habar n'au de insurătóre, séu și decă se decid, a se căsători, o fac pe lângă mari pretensiuni? Adevër necontestabil. Fenomenul acesta e cu atât mai dureros, cu cât se pôte observá nunumai la clasele culte româneșci, ci a străbătut și in stratele de rând a societății noastre. Starea acésta e destul de deplorabilă, ca să ne pue pe gânduri, căci e cel dintéiu pas, care duce la decădintă și imoralitate un popor. Noi inse, ca popor tiner, trezit, erialaltăeri, din letargia seculară, la care ne adănciră «barbarii de tirani» acum să ne táválim intr'un alt povârniș și mai primejdios? Acesta nu pôte să fie scopul cel din urmă al nostru. Trebuie deci ca noi enșiși să consultăm unii cu alții, și să prevenim reul inainte de a fi prins rădăcini. Să scrutăm unde zace reul? cari sunt cauzele cari il produc; și cum s'ar puté saná? séu cu alte cuvinte și mai clare: De ce nu ne insurăm? Cari sunt cauzele ce ne împiedecă a ne insurá? Și in fine: Cum am puté mai ușor să ne decidem a ne căsători? In cele următóre me voi încercá, a responde la aceste intrebări.

Mulți cércă a deduce reducerea necăsătoriilor, in impregiurarea, că pentru săvêrsirea acelor se recer

multe și varii formalități, pe cari necum poporul, dar nici clasele de mijloc, nu sunt in stare a le duce in deplinire. Acésta mai vèrtos, in acele țeri unde statul sub pretecest, că biserica nu dispune de destulă forță morală, ca să conducă lumea, face insuși căsătorii, légă și deslégă după plac; din care cause și sfințenia acestei taine s'a redus, încât abia își mai vine a crede că face parte din cele șapte sacramente. Unii sunt de părerea, că acésta reducere este a se atribuí scăderii moralității, de care e cuprinsă societatea seclului nostru, și care nici pe noi nu ne-a cruțat; ér alții susțin, că impregiurările economice sunt critice, viiturile fiind aceleași, ér trebuințele sporind. Mulți evită căsătoria; alții ér preferind libertatea personală, nu voesc a ș-o schimbá cu lanțurile ferecate ale căsătoriei.

Vederile celor dintéiu nu ne privesc. Statul pentru noi n'a decretat «căsătoria civilă,» prin urmare nici nu putem și, greutățile ce le intimpină aceia, cari se supun ei. Părerile și emisiunile celor din urmă sunt in parte adevèrate. Numai la propagarea scăderii moralității, nu se pôte dice, dar nici măcar presupune, că ómenii necăsătoriți ar fi factori principali, că contribue, acésta e fapt. Dar și aici in mare parte cine e cauza? De sigur nu dênșii, ci aceia, cari nu le fac posibilă căsătoria. Să vedem!

Ni se impută și cu mult reson, că am fi pretensivi peste măsură. Fórte adevèrat! Cine inse ne face să esagerăm in pretensiunile noastre? Nime altul — voesc a fi franc — decât coconițele noastre. Cum așa? Bine, me voi esplicá. Noi suntem un popor sărac, in adevèratul înțeles al cuvântului, și decă se întâmplă, ca s'o putem scóte la cale pân' la un oficiu órecare, atunci din leșóra ce-o primim, drept remuneratiune, pentru munca prestată, aceea abia ne ajunge, ca să trăim einstit și pôte, ca să ne putem și decide a ne căsători. Scopul nostru fiind acesta, o și facem. Atunci să veđi pozná, pe cât de mari erau inainte ilusiunile, pe atât, ba mai mare, e decepțiunea. Noua nevastă te ingrămădeșce cu fel de fel de pretensiuni: s'o porți a la mode, să-i iai fată de casă, bucătărăsă, servitóre și in urmă și o trăsură de doi cai, căci numai așa poți jucá rol de damă mare in societate. Starea acésta nu pôte durá mult, căci viiturile bărbatu lui fiind tot cele mai dinainte, trece peste puterile lui materiale de a o susține, și decă totuș voeșce, atunci e silit să facă datorii, cari due la ruină sigură familia. Că, o atare familie, contribue la consolidarea națiunii și a statului, las la aprețiarea cetitórelor nepreocupate. Vor fi negreșit și pretensiuni mai moderate, dar in fine tot vor fi. Aici să fiu bine interpretat, când vorbesc de pretensiuni, nu înțeleg necesarul imperativ; ci alte multe alte trebuințe párate, făr de cari omul ar puté trăi.

Din aceste triste esemple, de cari te împedeci in tótă ziua in viața practică, am invētat, că decât să nefericim o familie intrégă, mai bine abđicem la fericirea cea mai mare pământescă, de a o formá; séu decă tot ne decidem, atunci suntem pretensivi și de comun, inainte de incheierea actului cununiei, se face un adevèrat tērg. Nu odată mi s'a oferit ocașiunea, unde mirele n'a voit să pășescă la cununie pân' ce socru-seu nu i-a numerat o anumită sumă de parale. Și pôte cineva luá in nume de reu procederea acésta? Nici decum. Zestrea in cele mai multe casuri se speséză cu coul de Paris, corsetele și dantelele nevastei. In loc ca aceea să servescă de temelie la fericirea casnică. Cocónele noastre inse, nu voesc să înțelégă așa ceva, mai întéiu e presintele și caprițiile acestuia trebuie satisfăcut; viitorul se va ingrigi el de sine. Un principiu, nu pré de invidiat. Se întâmplă une-ori, că domnul căsii, ca mai prevēdător, voeșce

să pună stavilă acestei stări anormale, atunci în continuu e spus la neînțelegere și imputări din partea vestei sale, cari disgustă, în loc să încurajeze pe cingva la căsătorie. Urmarea, în cele mai multe casuri e, că bărbatul, dorind a avea liniște, cedeză, și se face întrebuințare de zestre, până ține. Dar după ce s'a isprăvit?!

Ceea ce se petrece în mare, la clasele culte, aceea se petrece în mic, la clasele de rând. Țărâncă încă nu se mai mulțamește cu manufacturile sale, și ea are necesitate de fabricate străine, cari costă parale; ăr la parale, pe timpul lui Szapáry, abia ne mai este permis a cugeta.

Sunt și oameni de aceia în fine, cari nu se însoră din principiu, seu că preferesc libertatea. Cu atari Don Juanii e greu a sta de vorbă și a-i capacitate. Natura inse, care nu lasă nimic neresbunat, ceea ce se plănuește, cu scop, contra ei, nu întârzie a arată acestor «burlaci voluntari,» ce pas greșit au comis ei, omițând căsătoria. Numerul acestor indiviđi fiind foarte mic, n'are să supere întru nimic pe frumoșele noastre domnișore; acelora inse, cari s'ar insură și nu îndrănesc, din cauza multor pretensiuni, devinind «burlaci involuntari,» e care ar trebui să le facă sânge reu.

Să reasumăm. Cine e dar cauza, că nu ne căsătorim? Fără indoelă lucsul, acest băiat desmierdat al timpului modern, e unul dintre cele mai grave, implicate și palpabile motive, ce pledază contra căsătoriei noastre.

Eră un timp, și acela nu tocmai departe de acesta în care avem nefericirea a trăi, când Românul i eră cu desăvârșire necunoscut lucsul. Trăia în o simplitate patriarhală, ăr tinerilor nici prin mînto nu le trecea să pipăe, înainte de actul cununiei, cât de grósă e punga socrului; ceea ce ei căutau, se reducea la doue cuvinte: «económă bună.» Timpuri bune din bătrâni sunt acestea, de cari numai prin poști mai auzim.

Tocmai la loc potrivit mi se va reflecta, că n'am putut sta în loc cu timpurile vechi, ci a trebuit să progresăm. Nici că se pôte altcum: așa este! Dar ore nu puteam să progresăm, numai în ceea ce eră eră bun și frumos, conservându-ne simplitatea noastră tradițională? Se susține în genere, că societatea ne-are face pe noi și nu noi societatea. Societatea nu pôte pretinde dela noi aceea ce trece peste puterile noastre, acesta ar fi o absurditate. Înțeleg, când voim cu ori ce preț a satisface poștele ei.

În timpul din urmă s'a pornit un curent, de asociare, sănătos între damele române, care merită multă laudă. Dar între multele asociațiuni, cu scopuri cari de cari mai nobile, n'am cunoșcință să se fi înființat și o atare asociațiune a cărei devisă să fie «combaterea lucsulului.» Cât de salutară ar fi asociațiunile de categoria acesta, pentru dîile negre în cari trăim, nu incerc a mai motiva. Și în direcțiunea simplității ar trebui, ca Penelopele române să emuleze cu străbunele lor române.

Lucsul inse nu e cel din urmă obstacol, ce-l întâmpină voină a se căsători. Domnișorele noastre la rândul lor, încă au o mulțime de pretensiuni, cari sunt tot atate impedimente la sporirea căsătoriilor. Pân' a nu trece la constatarea acestor pretensiuni, cred de necesar a arată, cari sunt tinerii ce dau contingentul la căsătorie. Noue, după cum stau lucrurile în ziua de azi, ne sunt rezervate numai puține cariere; nici aceste nu le putem parcurge toți, ci numai cei cari sunt ajutamați seu au prindere. Cei mai mulți se aplică pe cariera preoțescă, pentru că la parcurgerea ei se recer mai puține spese. Domnișorele noastre inse, cari ș-au făcut creșterea în institute străine,

nu voesc a ști despre acea rasă neagră ce se numește reverendă, ele cu ori ce preț voesc a se mărită după «doctori» seu alți «domni mari,» cari fi putem numera pe degete. Dcă ar fi, ca tôte domnișorele, câte le avem, să se mărite după advocați, medici și profesori, atunci, făr' d'a esageră, s'ar vini la 8—10 domnișore, ceea ce la noi e imposibil. Ce să ăic despre profesiștiții noștri? O domnișoră s'ar simți insultată, când un profesionist i-ar cere mîna, esclud negustorii, căci ei au trecere dca sunt bogăți. În alte națiuni, precum la sași, coconitei primarului orașenescu nu i rusine să dea mîna la fciorul ciobotarului, ba din contră are preferință față de șcite Dđeu ce domni mari. Lume întorsă.

Nu incape indoelă, la noi mai sunt și alte considerante; așa bună-ora candidatul de preoție, pe lângă, că rare-ori își ia îndrăsnela a cere mîna cutărei coconițe, totdeuna, înainte de-a face acesta rasonază, că ore șci-va respectiva conduce economia casnică, așa după cum acesta se pretinde la un preot care nu pôte trăi esclusiv după vinitel epitrachilului. Ci e avisat mai mult la purtarea economiei. Numai după ce s'a convins pe deplin, despre impregiurarea acesta își cêrcă norocul. Din contră, mai bine își lęgă sôrtea lui, de ceea a unei fetițe de econom, care pe lângă aceea, că n'are pretensiuni esagerate, mai are încă o calitate neprețuită, e bună económă. De aici provine și acest pesimism, care adeseori îl întâl-nim la părinți, că nu se renteză a da creșcere copilelor, de ora-ce ved cum altele, cu mai puțină șciință de carte, mai ingrabă se fericesc, decăt acele cari au stat cu anii prin pensionate. Acesta este o idee păgubitoare pentru instrucțiunea fetitelor, căci reul nu zace în instrucțiune, ci în creșcerea unilaterală ce s'a dat fetiței, punându-se pré mult pond pe desvoltarea spiritului, cu totala negligare a celoralalte recerinte, tot atât de imperioșe, pentru fericirea densei. Și cine pörtă vina la acesta? Nime altul decăt mama, care necum s'o cheme, dar nici n'o suferă în bucătărie, sub cuvânt ca să se cruțe, că va lucră dênșă destul după ce s'a căsători. Dar cum se lucre, decăt nu șcite? Seu și mama conteză la bucătăresă? Resultatul acestei procederi e vedit. Domnișora noastră caută distrageri în cetirea romanelor, seu în baterea fortepianului, și după ce a isprăvit și cu acest soi de «amusement,» plêcă la cutare amică cu care face obicînuita promenadă, făr a mai reflecta și la cuvintele germane:

Ein Mädchen zu viel auf der Gasse
Kommt ab von der richtigen Strasse.

De aici provin apoi și pretensiunile acele exorbitante, că nu me căsătoreș, dca ființel meu soț nu va ave cutare seu cutare rang, ca și când în rang ar sta fericirea Mirele inse, cum e gravat în viuă fantasie a tinerei domnișore, în cele mai multe casuri nu vine. Timpul tace și trece, și de multe ori coconița, prin alesul cel mult, s'a lipsit de cea mai înaltă fericire d'a fi putut ore când devini mamă. Obvine ca o atare ființă să se căsătoreșcă, atunci e cu totul neajutorată, în viața ei conjugală: ăr soțului seu i crează o mulțime de perplesități, cari justifică pe deplin pretensivitatea noastră.

În punctul acesta nu putem rugă indetul pe acele mame, cari au copile în străinătate, că dca nu e posibil să dea fiicele lor în astfel de locuri unde pot invêță ceva și din economia casnică, atunci măcar pe timpul cât sunt acasă să le ție în lucrare continuă, căci lucrul nobiliteză spiritul, precând leneal moleșește; tot în înțelesul acesta e și frumoșă maximă:

Schaffen und Streben ist Gottes Gebot,
Arbeit ist leben; Nichtsthun der Tod.

Din cele dişe pân' aici urmază, că decă e ca contingentul căsătoritorilor să se înmulţescă, pentru prosperarea şi consolidarea nămului nostru, atunci domnişorele năstre vor trebui să-şi calce pe inimă şi să abdică de lues fiind in acelaş timp mai puţin scrupuloşe in alegerea soţilor lor. Mamele române îşi vor da silinţa de a pregăti econome bune; ér institutele năstre de creşcere se vor nizuî a cultivă mai mult inima decăt spiritul feţişelor; căci o femeie la care spiritul e desvoltat in detrimentul inimii, nu pôte fi mamă bună. Inima să predominescă la femeie, ér la bărbat spiritul. Căt de nemulţămitore se vor părē adevărurile şi emisiunile de mai sus, ele de sigur vor oferî iubitelor cetitoare material indeajuns, pentru o mai departe meditaţiune asupra acestui obiect de mare importantă.

G. Candrea.

Educaţiunea femeilor la Chinezi.

Pröpe peste totă împărăţia chineză naşcerea fetei se face obiect de durere pentru capul familiei. Indată ce se va naşce o fiică in vr'o familie chineză, o pun imediat pe pământ pe nişte cărpe şi trei zile intregi i dau ingrigirile trebuincioşe numai ca să nu möră. A patra zi, tatăl ia in braţe pe fiica sa şi o duce intr'o sală, urmat de câţiva amici ai casei, ţinēnd nişte öle, se presintă la o ceremonie, şi pe când presintă pe noua născută fetică moşilor ei, amicii casei ţin ölele d'asupra capului fiicei indestul timp. Din aceste conchide fiecare, că in împărăţia chineză, poziţiunea femeii este mult mai inferiöră decăt a bărbatului, a cărui naşcere causează in casă veselie generală.

După cartea religiösă a Chinezilor, fata din vârsta ei de şapte ani este datöre să nu conveţuescă cu băeţi, şi nu-i este permis nici ca să şedă impreună nici să mănānce pe aceeaşi mesă cu ei. Astfel dar, din această vĕrstă tineră, petrece viēta ei inchisă in casa femeilor (un fel de harem) sub severa priveghiere a mamei sale. Ér pe când es femeile, ele intră intr'o trāsură, fiind acoperite la faţa cu maramă desă. Până ce se vor mărită, femeile Chinezilor nu pot să stea faţă cu bărbatul: căt despre educaţiunea lor inse, ea se lasă cu totul in grigia mamei de familie.

Virtutea femeii, după Chinezi, nu consistă in o extremă desvoltare intelectuală seu la multa invĕţătură, şi este destul ca ea să se numescă virtuösă, să ştie a conservă chipul măreţ şi serios, să aibă bună conduită şi demnitate de caracter. Căt despre educaţiune, această consiste in nişte invĕţături morale despre datorile ei cătră societate, cătră părintii şi cătră soţul ei. Astfel dar femeia la Chinezi este datöre să plece capul la töte escentricităşile soţului şi a rudelor lui. Este datöre a iubi pe fraşii şi surorile soţului ei, şi să nu fie gelösă de celelalte femei ale lui. Şi decă va avē copii, este datöre a-i creşce astfel încăt să-i facă ömeni folositori şi mai cu sēmă oneşti, decă copiii sânt de secs masculin, cumpătate şi virtuöse decă sânt fete. In relaşiuni cu subalternii este datöre să fie afabilă şi bună. Şi, decă s'a intēplat a dobandi öre-care cunoşcinţa de carte, este ţinută a nu arătă asta cu fală, pentru-că nu este ceva mai scārbos la femeie decăt să fie pretentiösă că şcie, a avē pedantism şi vanitate. Chinezii prefer a vedē pe femeile lor ocupādu-se cu lucrările secsului lor, de es. cu törcerea mētasei, decăt a le auđi discutānd cestiuni filosofice seu literare.

Terminānd articolul nostru despre educaţiunea femeilor in China, ni se pare förte potrivit a repro-

duce ni următorele maxime, scöse dintr'o carte chineză: Munca este păzitorul inocenşei femeilor; să nu-i lasă timp a se lenevi: femeile sânt datöre să fie in tödeuna cele dintēiu la lucru şi cele din urmă pentru repaus.

Umbră este datöre să fie atât de apröpe de mamă-sa, pe căt este d'apröpe de umbră sa.

Cochetăria şi lecturile de petrecere sânt cu atât mai periculöse, cu căt cineva se dă la ele cu mai mare căldură in această vĕstă.

Cumpătatea, tăcerea, blāndeşa şi ruşinarea sânt adevērata podöbă a frumuseşei. Supunerea unei tinere, răbdarea, plăcerea d'a lucră, respectul cătră părinşii şi iubirea ei cătră fraşi, indeplinesc reputaşiunea ei d'o bună educaşiune.

Căt nu resistă amorul propriu tinerei femei, când trebuie să plece capul inaintea voinşei söcei sale seu d'a se retrage dinaintea escentricităşilor soţului ei! Inse căt este de plăcut şi linguşitor pentru o femeie d'a se vedē iubită de toşi.

Nu este nici o umilire pentru femeie, când este vorba de administraşiya casei sale. Curăşenia şi economia casei sale sânt de trebuinşa a ocupă örele ei de recreaşiune; şi trebuie să considere de onörea sa, pregătind prānzul soţului ei şi servindu-l la mesă.

R.

Poesii populare.

(De prin Sätmar.)

XXXIV.

Cine n'are mamă dulce,
Unde biēta lui s'a duce?
Cine n'are mamă dragă,
Unde biēta lui să mērgă?

XXXV.

Nici am tată nici am mamă,
Cugeşi c'am născut din petró,
Nu am tată cu dreptate,
Nici mamă să-mi ţină parte,
Nici am fraşi nici am surori,
Cugeşi c'am picat din nori.

XXXVI.

Eu me duc codrul remāne,
Frunza plānge după mine;
Ea şice să plāng şi eu,
Plānge-oi eu când mi-a fi reu.

XXXVII.

Ne-am iubit mändră p'ascuns,
Cine ne-a vĕşut ne-a spus;
Las să spue el aşă,
Pent'acea nu ne-om lāsă;
Noi atuncia ne-om lāsă,
Când a face popul pere
Şi răchita vişinele.

XXXVIII.

Dragu-mi-i omul frumos
Şi de faşa şi de dos;
Omul frumos l'am iubit,
Ér pe cel hid l'am urit.

XXXIX.

Prinsei patru boi la car,
Merg in lume dup' amar;
Māni alit oi prinde doi,
Ş-oi duce-amaru 'napoi.

Culese de

Florian Danciu.

Din viața de București.

(Publicul și presa la noi. Teatrul Național)

— 19/31 ianuarie, 1887.

Eri am avut ocaziune să ne dăm seamă de considerația — vrem să ținem de lipsa de considerație — de care se bucură la noi presa cotidiană din partea publicului.

De curând s'a format aici un «cerc al diariștilor» care, pentru constituirea fondului seu, a organizat un concert în sala Ateneului. Observ în trecut, că înșeiințarea concertului ne da o idee «regretabilă» despre întemeietorii unei societăți ai cărei membri n'au altă meserie decât mănuierea condeiului. Intr'adevăr, afișele ne anunțau, că duminică, 18 ianuarie, 1887, va fi un concert «dat în favorul cercului diariștilor cu binevoitorul concurs al dōmnelor (cutare) și al dnilor (cutare):» de cine înse? . . . Acest «lapsus calami» e uimitor din partea reprezentanților tuturor gazetelor bucureștene, și nu e merit să ne edificeze de loc asupra valorii criticelor ce aceștia aștern dinlic în colonele diarelor lor, cu deosebire în cestiunile literare.

Concertul fiind anunțat pentru 2 ore p. m. precis, la 2 și ½ me îndreptai spre Ateneu. Grădina Cismegiuului, pe care cei cari vin dinspre bulevard trebuie s'o străbată, infățoșă ochilor priveliștea cea mai pitorească. Ghiata lacului, ca o față de oglindă aburită, trosniă sub greutatea patinorilor — în majoritate copii — cari se întreceau în a căde în cap spre desfătarea sutelor de spectatori cari îi priviau răzimați de împrejurirea împletită în sirmă, a lacului. Și această petrecere iernalică formă un contrast viu cu căldura zilei, cu aspectul primăvêratic al grădinei. Netăgăduit, bucureșcenii n'au astăzi nimic de invidiat, în ce privește dulceta climatei, țermilor încântători ai Nissei, unde până estimp rigurositatea iernelor noastre goniă pe cei avuți.

În sala Ateneului tabloul eră cu totul altfel, cu totul rece. Diariștii în înfierbințela lor politică — dar nici de cum politică — ne-au eredit destul de inferbentați de polemicele lor interminabile, pentru ca să mai încăldescă cu câțiva tăciuni întinsul gol al sălii. Și frigul eră cu atât mai simțitor, sala fiind aproape pustie: 70—80 persoane formau tot auditorul; ăr dintre reprezentanții presei nu erau de față decât vr'o 2—3 reportori. Nu e de mirare că publicul nu s'a interesat de o operă de care înșii-și cei interesați în cauză nu s'au interesat.

Și e fără 'ndoielă de regretat, căci programul scurt pentru a nu obosi, eră de minune alcătuit: Un quartet de Bethoven executat de dnii Micheru (vióră) Dimitrescu (violoncel,) Schipek (viola) și Dănescu (vióră II); aria Djinilor de Auber și o admirabilă barca-rolă de Ștefănescu, cântate destul de bine de dna Ștefănescu (Gavala;) un andante cu variațiuni de Schumann și Duo Simfonic de Lefebure Wély, executate pe doue pianuri de dnele Ghebauer și D. Ionescu; o arie din «Vespele Siciliane» de Verdi, cântată strălucit de Teodorescu, care a câștigat de mult dragostea deplină a iubitorilor de musica frumosă; o romanță din «Balo în maschera» cântată plăcut de Bajenaru, și în fine, «le clou», o polonesă de Wieniavsky în care Micheru ș-a fermecat auditorul înflăcărându-l într'adevăr, cu tot frigul din sală, până la fanaticism. O a doua bucată ce a executat, cu aceeaș perfecție, a fost

tet atât de plăcută publicului, care a dat artistului cea mai largă parte de aplause.

Séra, Teatrul Național ne-a dat faimoșă dramă a lui Victorien Sardou «Patria,» care a eșit relativ bine. Nedibăcia înse a arangiatorilor, seu lipsa unor mijlōce mai întinse, cari au făcut din cele 8 tablouri ale dramei 8 acte cu intracte indoite și întreite, ca de es. cel ce a precedat tabloul III, ne-a ținut până la ora 2 și ¼ după miezul nopții, cu tōte că ni se anunțase ridicarea cortinei pentru 7 și ½ precis, și spectacolul se începuse la 8.

Mai mult de șese cēsuri ghemuit p'un scaun! E, negreșit, ceva mai grozav decât ęnsaș o trilogie de Wagner! Actorii și spectatori erau sdrobiți și sfērșiți! În aceste condițiuni înțelegeți, că nu ve pot spune mai mult, și pentru-că piesa va ocupa îndelung afișele teatrului, me voi ocupa și eu mai îndelung despre dęnsa în viitōrea-mi cronică.

A. C. Șor.

Bonbone.

Un copil drăgălaș.

Puiul mamei face un sgomot îngrozitor.

Mama este liniștită și caută a-l face să se astēmpere.

— Ce ai? Vrei să mânānci?

— Nu.

— Vrei să bei?

— Nu.

— Vrei să te preumbli?

— Nu.

— Vrei să dormi?

— Nu.

— Dar atunci, ce vrei?

— Voi să țip, ecă așa!

*

Din albumul unei dōmne:

«Cu cât o femeie este mai dēmnă de respect, cu atât ea pretinde să fie respectată.»

«Nu iubeșce cineva o femeie pentru că o gāșeșce frumōsă; ci o gāșeșce frumōsă, pentru-că o iubeșce.»

«Sunt doue lucruri ce este cu neputință a confrăface: bunul simț și infățoșarea plăcută.»

*

Între mamă și fiica ei.

Mama e'o voce fōrte dulce:

— Aide, fiica mea, linișteșce-te. De sigur că soțul teu te iubeșce.

— Creți? dar atunci, pentru ce eri nōpte m'a numit Léa?

*

O mică definițiune.

Viēta este o cale ferată: anii sunt stațiunile; mōrtea este gara sosirei; medicii . . . fochiștii.

Bazar în Constantinopol.

— Veți ilustrațiunea depe pagina 37. —

Capitala Turciei, frumosul Constantinopol, ofere cālătorilor străini tablourile cele mai pitoreșci. E un oraș al minunilor, în care civilizațiunea europeană și barbaria asiatică se încrucieșcă în mod admirabil.

Un punct interesant gāșeșce cālătorul străin la bazarele din Constantinopol, unde o lume pistriță

*

furnică în toate zilele, conversând în diferite limbi și privind toate cu nesațiu spre a duce suvenirii neuitate.

Ilustrațiunea din nr. acesta ne înfățișează un astfel de bazar.

I. H.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Tiganii. Acesta e titlul unei schițe istorice, compusă pentru petrecere după mai mulți autori, de Ioan Pop Reteganul. Editura autorului în Blaș. Prețul?

Romanul unui român. Cetim în ziarul parisiian «Le Figaro»: «Librăria Dentu a pus în vânzare un roman căruia i predicem un frumos succes. «Dna de Presmes» este un roman foarte parisiian și care va fi foarte cetit. Autorul lui, care subsemnă cu pseudonimul Radolphe de Véczelay, este unul din membrii cei mai distinși ai aristocrației române.»

Bustul lui Bălcescu. Direcțiunea «Revistei Literare» a luat hotărârea d'a ridica un bust istoricului N. Bălcescu. Bustul va fi lucrat de sculptorul G. Iolnay-Marian.

Biblioteca copiilor. Din această publicațiune editată de librăria N. I. Ciurcu în Brașov, erăș primirăm patru broșuri. Cuprinsul lor e următorul: «Oprisanul,» legendă populară de V. Alecsandri; «Istetă și pace» poveste de Ioan Pop Reteganul; «Ariciul și vulpea» fabulă de P. Ispirescu; «Judecată dréptă» de I. Dariu; «Copilul cerșitor» istoriôră morală de D. Lăpédât; «Mai bine ceva, decât nimic» fabulă de Anton Pann; «Leul la vênat» fabulă de Alec. Donici. Prețul unui numer e 2 cr.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Soiri teatrale și musicale. *Di Iulian*, escelentul comic al Teatrului Național din București, se află mai bine; peste câteva zile va plecâ în Italia, la Mantua, pentru a petrece acolo până la primăveră. — *Dra Irina Belfiore de Vladaia*, cunoscuta cântăreță română angajată la opera comică din Paris, va da în luna acesta un concert la Iași.

Societatea pentru fond de teatru român. Resultatul material al adunării generale din Șomcuta-mare, ținută în 11 și 12 august 1886. *I. Lista membrilor înscriși atunci:* membru fondator cu 100 fl. dl Ioan Popescu profesor și proprietar; membru ordinar pe viêtă, cu tacsă de 50 fl., dl Ioan Drumariu avocat în Baia-mare, ér dl Stefan Biltz protopop gr. cat. în Baia-mare a plătit rata de 10 fl. din suma de 50 fl. subscrisă mai de mult; membru ordinar cu 10 fl. dl Paul Dragoș; membrii ordinari cu 5 fl. pe an, dna Paulina Lucaci n. Serbac în Sișești, dnii dr. Vasiliu Lucaci paroc în Sișești, dr. A. P. Alexi profesor în Năsêud, Demetriu Suci advocat în Ceh, Alesiu Berinde paroc în Seini, Nicolau Nilvan advocat în Șomcuta, dna Clara Nilvan în Șomcuta, Alesandru Pop jude reg. în Ceh, Ludovic Man, Ladislau Dragoș adv. în Șomcuta, Ioan Georgiu preot în Gherla, Alesiu Lateș Lapușul unguresc, Victor Marcu în Șomcuta-mare, Andrei Medan adv. în Șomcuta, Ion Ghețe profesor în Năsêud, Alesandru Pop de Capolnoc-Monoștor jude reg. în Lapușul Unguresc, Georgiu Gradovici adv. în Deș; membrii ajutători: dnii Vas. Pâteaș paroc în Hotoan 2 fl, Mih. Lucaci-cantor în Baia-mare 1 fl, Ioan Pop paroc în Ulilac 1 fl, dna Elena Pop din Dorolț 1 fl, dra Laura Pop din Dorolț 1 fl, Andrei Centea din Bința 1 fl, Teodor Blaga în Șomcuta-mare 1 fl, Dimitrie Baican în Berința 1 fl, Lazar Jernea

paroc în Păpbiou 1 fl, Gavril Szabó Baia-mare 2 fl, Vasiliu Mica Odorhei 4 fl, Ioan Vașvâri paroc în Bêrseul-de-sus 2 fl, Ilie Bucșa Colțirea 1 fl, George Mica Șomeuta 1 fl, Elia Pop inv. Șomeuta 1 fl, Demetriu Andrea Bucium 2 fl, Nicolau Lupan Chiuzbaia 1 fl, Alesiu Hodoș Șomeuta 1 fl. Suma 280 fl. — *II. Vinitul curat al reprezentațiunii teatrale și al balului*, cari s'au dat atunci de cătră inteligența română din Șomcuta-mare, 160 fl. — *III. Din sortirea inelelor oferite și sortite de dșora Irina Antal în pauza balului*, au încurs 63 fl. — *IV. Di Stefan Antal*, provisor dominal la contele Károlyi în Erdőd, un filoromân, neputând lua parte la adunare, a trimis 10 fl. — *V. Di Blasiu Codrean* invetător în St. Nicolae-mic, prin o colectă, a trimis 4 fl. 40 cr. — Astfel, rezultatul material al adunării din Șomcuta-mare este 517 fl. 40 cr. *Iosif Vulcan*, vice-president.

Teatrul Național din București. Zilele din urmă s'a jucat vechia dramă francesă «Patria» a lui Sardou, care din cauza feierilor numai acum a putut să străbată pe scena acelu teatru. Dar acesta încă e un progres, căci arată îndreptarea gustului spre mai bine. Incolo nimica nou! Nici o piesă originală nu s'a pus încă în studiu. Opera e pe sfârșite. Se dice, că înainte d'a se sfârși stagiunea Operei, impresă va aduce pentru câteva reprezentațiuni la București pe dna Maria Durand, care cântă acum la Moscva. Se vorbește de sosirea unui balet adus tot de impresă italiană, și care va jucâ atât la Teatrul Național cât și în sala băilor Eforiei. În curênd va fi la Teatrul Național o reprezentațiune estraordinară, în folosul săracilor. Vor cântă și vor jucâ diferite comedii franceses și române, mai multe dômne din societatea bucureșcănă.

Reprezentațiune teatrală în Tintari. La 1/13 ianuarie s'a dat în comuna Tintari, aprôpe de Brașov, o reprezentațiune teatrală cu următorea programă: 1. «Deștépâte Române,» cor de bărbați; 2. «Peneș Curcanul,» declamat de școlarul I. Grama; 3. «Arvinte și Pepelea,» vodevil într'un act de V. Alecsandri, represintat de următorele persoane: Arvinte, I. Gavrilescu; Pepelea, P. Popovici; Mandica, Maria Ianculescu; 4. «Cucuruz cu fôia 'n sus,» cântec popular, cor de bărbați; 5. «Mama Anghelușa,» comedie de V. Alecsandri, esecută de Tit Popovici; 6. «Hai în horă de-a jucâ,» melodie românescă populară, cor miest. După produțiune a urmat petrecere cu danț. Vinitul produțiunii a fost destinat pentru fondul școlii din localitate.

Reprezentațiune teatrală în Galați. Plugarii români din comuna Galați, comitatul Făgăraș, au arangiat în duminica trecută o reprezentațiune teatrală, cu acesta programă: «Școlă e mare lucru,» scenetă socială într'un act, cu cântece; «Umblă la insurat și bucóvnă n'a 'nvêtat,» comedie socială într'un act; «Șoldan vitêzul,» canționetă într'un act. Piesele au fost jucate de următorele persoane: George Lénca, George Aron, Ioan Stiniguță, George Bonea, Victoria Aron, George Păcală, Rachira Savu, Marina Aron, Acsente Totoiu, Nicolau Ludu, Terente Moldovan; țărani și țărance. După reprezentațiune urmă danț.

Tinerimea română din Fenlac, comitatul Timișoara, a dat în sêra de S. Iuon un concert de cântări și declamațiuni, sub conducerea invetătorului Alesandru Sandu. Petrecerea, ținută în localul școlii, a avut un succes bun, căci au luat parte și ôșpeți din afară și astfel a ținut până 'n ziori.

Elevii școlii române din Ighiu (M.-Igen) au dat în 6 februarie n. o produțiune dialogică însoțită cu cântări, în edificiul școlii române. Vinitul a fost menit pentru a procurâ unele recuisite de școlă, cari lipsesc cu totul.

✶ **O dramă nouă.** Dl Gion a încheiat drama sa lucrată după romanul «Astra» de Dito et Idem (Carmen Sylva și dna Mite Kremnitz.) Autorul a fost primit zilele trecute în audiență de către regina, căreia i-a predat manuscrisul celor cinci acte. Se crede, că drama Astra va fi jucată în stagiunea acésta.

CE ENOU?

Sciri personale. *Dl George Major*, subjude la judecătoria cercuală din Șimleul-Silvaniei, a fost numit jude la tribunalul din Zălau. — *Dl George Pop*, proprietar mare în Băsești, comitatul Sălagiu, a dăruit școlărilor săraci din acea comună 16 sumane, 15 căciuli, 20 năframe și 20 părechi de încălțăminte.

Dl Gheorghe Popescu, angajat la institutul de credit și economii «Albina» din Sibiu, în 19/31 ianuarie s-a serbat cununia cu doșora Valeria Pop din Mihălț. — *Dl Anania Moldovan* avocat în Turda la 4 februarie s-a ținut cununia cu dra Hermina Manu din Mureș-Oșorhei. — *Dl Alesandru Pop*, teolog absolvent al diecesei Gherla, s'a fidanțat cu dra Risa Grigor, fiica dlui Nicolae Grigor, proprietar în Chiuz-baia, comitatul Sătmăr. — *Dl Michail Stănescu*, fiul dlui comerciant D. Stănescu din Brașov, s'a logodit cu dra Victoria I. Nacian din Ploesci. — *Dl George Mureșan* și dra Iuliana Teușan s-au serbat cununia în duminică trecută la Agrași. — *Dl Grigorie Bancu*, notar cercual, la 1/13 februarie își va serba cununia cu dra Ana Scridon în Feldru. — *Dl Basiliu de Hoșda*, pictor în Lugos, s'a logodit cu dra Iulia Tuculia în Lugos. — *Dl Eugen Grecu* la 6 februarie se va cununa cu dra Otilia Pipoș, fiica protopopului gr. or. Basiliu Pipoș.

Carneval. Balul Reuniunii femeilor române din Sibiu se va ține la 12 februarie n. în sala Otelului «Impăratul Romanilor» vinitul curat este destinat în folosul Reuniunii. — *La Blaș* se va da în 10 februarie un bal în sala «Otelului Național» în folosul studenților săraci bolnavi, sub presidiul dlui Aron Deac. ✶ *Din Arad* primim următoarea: Declarațiune. Comitetul constituit pentru arangiarea balului anunțat la 17 februarie, aflând, că «Reuniunea femeilor române din Arad și provincă» ca atare nu arangiază bal în carnaval, s'a simțit motivat a arangia însuș pe propriul seu risc balul tradițional românesc, în favorul acelei Reuniuni. Apocriful «avis» despre balul proiectat pe «aprilie» ce s'a colportat ulterior pe abuzul în numele Reuniunii, care nu va fi declinand delă sine spriginul ce i se ofere din partea omenilor cari poartă la inimă cultura femeii române, se poate reduce la manevra unei fracțiuni ce tinde a paraliza reușita balului deja anunțat. Astfel, balul anunțat pe 17 Februarie se va ține, ce se aduce la cunoștința onoratului public spre orientare. Pentru comitetul arangiator: *Aurel Suciu*. — ✶ *La Timișoara* balul inteligenței române se va ține la 26 febr. n.

Conferințe literare. *Dl dr. D. P. Barcian*, profesor în Sibiu, a ținut duminică o conferință literară în localul Societății române de lectură, despre «Necesitatea cunoștințelor din istoria naturală pentru meseriași.» ✶ *Dl Em. M. Porumbar* a vorbit în Ateneul Român din București despre «Statele unitare și confederațiunea între state.» ✶ *Dl Grigore Lahovary* a vorbit la Ateneul din București «Despre procesele vechi în România.» ✶ *Dl B. Ganescu* a ținut la cercul studiilor sociale din București o conferință despre «muncitori și mașine.»

„Economul,” institut de credit și economii în Cluș, va ține prima sa adunare generală în 24 febr. n. La ordinea zilei va fi: 1. Raportul direcțiunii; 2. Raportul comitetului de reviziune; 3. Alegerea unui membru în comisiunea de reviziune; 4. Stabilirea bilanțului pe anul 1886, și ficsarea dividendelor; 5. Pertractare asupra opiniunii directorului în privința dividendelor; 6. Esmiterea unei comisiuni de trei acționari pentru verificarea procesului verbal; 7. propuneri eventuale. Presidentul institutului e dl Alesandru Bohățel, director dl Iuliu Coroian. Institutul face progres frumos.

Șciri militare. Dl dr. Albin Pop a fost numit medic suprem în rezervă, la regimentul de infanterie nr. 62. Dl Ilie Dordea, căpitan la regimentul de infanterie nr. 37, s'a pensionat.

Iubileul de cinci-deci de ani al dăntului Polca. Despre multe lucruri frumoase nu se cunoșce originea, nu se știe cine le-a inventat seu descoperit. Astfel este și cu Polca. Cunoșc ore dăntuitorii și dăntuitorice, când și de cine s'a născocit Polca, acest danț care astăzi este respândit peste ambele emisfere? Ascultă dar următoarea relațiune autentică: «Eră într'o duminică sêra, în timp de veră, anul 1837, când Anna (numele familiei a ramas necunoscut) slujnică în serviciul unui cultivător lângă Elbeteinitz în Boemia, petrecea cântând o melodie care i vinise spontan în gând și plăcându-i ritmul nou, ce-l exprimă prin repetarea cuvântului Polca, apucă o mătură de grajd și dăntui cu dênșă în curte. Astfel se născu Polca, care nu întârziă a se respândi repede în vecinătate, mai cu sêmă după ce dascădul dela Elbeteinitz, Iosef Hilmar, compuse după cântecul Annei cea dintîiu musică de Polca. Adevărata sa peregrinare triumfală a început în anul 1840, când s'a danțat pentru prima-ôră simultan în Praga, la Viena și la Paris, la cele mai renumite baluri, ajungând în fôrte scurt timp danțului modern preferit. Favoritismul lui a mers tot creșcând și după anul 1850 a urmat pe rând, în grabnică succesiune, noile feluri de Polca, numite Polca francesă, Polca-mazurca, Polca accelerată (Schnellpolka) ș. c. l., care și ele au ajuns tôte danțuri favorite la modă. Fiind că în anul curinte Polca originală implinșce aniversarul d'o jumătate de secul al nașcerii sale, ar trebui ca dnii profesori de arta choreografică să se consulte între dênșii, cum și în ce chip se cuvine a celebra acest iubileu și a glori-fica memoria slujnicei Anna, care prin melodia sa ritmică a pus atâte picioru frumoșe în mișcare cadențată. Pecat numai, că sprintena fată d'atunci, decă mai trășce, a avut tot timpul să ajungă o babă bêtrână, care de mult s'o fi lăsat de polcat.

Un rege care se impotrivesce a fi fotografat. Regina Christiana a Spaniei avuse deunădi intențiunea d'a scôte portretul fiului seu în fotografie spre a trimite suveranilor Europei portretul micului rege. Spre acest scop fu chemat la palat fotograful curții. Micul rege, îmbrăcat în horbote prețioșe fu aședat într'un fotoliu pus înaintea aparatului, dar drăgălașa majestate eră în acea di d'o dispozițiune veselă și glumită, rîdea necontent și făcea mișcări dir mâni și picioru, și când fotograful recurgea la obicinuitul mijloc spre a ficsă atențiunea copiilor, și arată regelui Alfonso păpușe și pasere, Majestatea Sa intindea ambele mâni ca să le apuce. Depărtându-se de aceste obiecte se schimbă și dispozițiunea veselă a junelui monarc; fruntea lui se increți de supărare, gura lui se contractă și din ochi i curgea lacrimi. Tôte cercările d'a imblânși și d'a liniști pe Alfonso XIII dovedindu-se zedarnice, regina declară ședința terminată și ordonă să ducă pe micul suveran în apartamentele sale.

Diare pentru orbi Există în Franța două diare scrise în special pentru orbi: «Valentin Hany» și «Louis Braille.» Cel dintâu este tipărit cu litere vulgare și s'adresază către directori și orbi, către părinții copiilor orbi și în fine către toți cei ce se interesează de cei patru-deci mii de orbi francezi. Al doile, tipărit în relief, după ingenioasa sistemă a orbului Louis Braille, s'adresază chiar către orbi și este împărțit în două părți. Cea dintâu dă cetitorilor sei digitali toate informațiunile speciale, toate sfaturile, scrierile etc., cari pot să le fie folositoare și pe cari n'ar pute să le găsească aiurea; a doua, intitulată: supliment literar, științific și musical, permite orbului deja instruit d'a fi în curent despre mișcarea intelectuală și artistică, fără ajutorul vr'unui cetitor. «Valentin Hany» este răspândit în lumea întregă; este cunoscut de specialiștii din St. Petersburg, precum și de cei din Rio-Janeiro, Malbourne, Londra etc. etc. «Louis Braille» este în special primit de către orbii francezi și cari vorbesc limba franceză, are abonați în Belgia, Elveția, Germania și Canada. Directorele acestor publicațiuni, dl Maurice dela Sizeranne, este și deusul orb.

Câți omorâ beția. Dintr'o recente lucrare rezultă, că escesele de beaură omorâ, în Germania 40,000 indiviți pe an. În Rusia, nu omorâ decât 10,000, în Belgia 4,000, în Franța 1500. Dar națiunea care birue pe toate celelalte prin abuzul de beauri alcoolice este America.

Deslegarea logogrifului din nr. 42 din anul trecut:

Ancona
Napoleon
Darius
Rug
Egeria
Imbroș
Beatrice
Rothschild

Literele inițiale, cetite de sus în jos, apoi literele finale cetite de jos în sus, dau numele: «Andrei br. de Șaguna.»

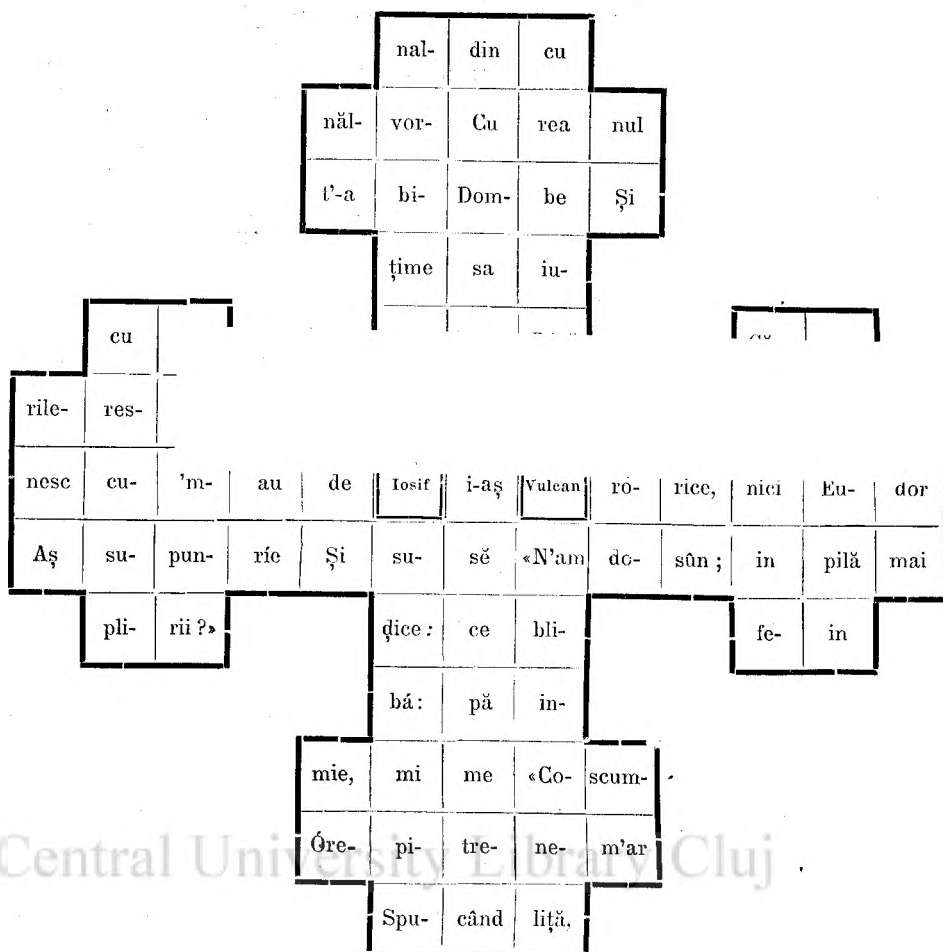
Deslegare bună ni-a sosit dela dómnele și domnișorele: Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iosefina Popescu, Laura Pop, Elena Berinde și dela dl Antoniu Băliban.

Premiul l'a dobândit dna Iosefina Popescu.

Indreptare. În nr. trecut al foi noastre, în corespundința din Biserica-albă, în loc de «*repositul* George Liuba» să se citescă «*respectabilul* George Liuba.»

Ghicitóre de șac.

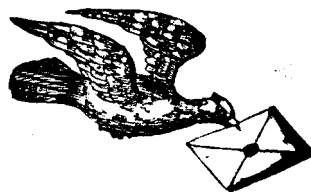
De Maria Vălean.

Se pôte deslegă după promenada calului.

Terminul de deslegare e 17 februarie. Ca totdeauna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

Poșta Redacțiunii.

Cununa de flori. Se vede că este prima încercare. Nu o putem întrebuiță.

Dlui P. D. în B. Ne bucurăm de revedere și de fericitul spor. Salutare și complimente.

Dnei M. P. în I. Ve mulțumim pentru surprinderea fă-

cută. Tocmai voiam să ve rugăm.

Gheorghită orfanul. Se va publica, dar sub alt titlu.

Dlui V. Gr. A sosit

Dlui A. D. în G. A sosit tocmai la incheierea foi. Am primi bucuros vr'o cronică.

Călințarul săptămânei.

Diua sept.	Călințarul vechiu	Călinț nou
	Duminca Vameșului și faris. Ev. dela Luc'a c. 18, gl. 1.	
Duminea	25 † Păr. Grig. Teol.	6 Dorotea d. c.
Luni	26 Cuv. Xenofont	7 Ricardt
Mărți	27 † S. Ión g. d. auru	8 Solomon
Mercuri	28 Cuv. Efrem Sirul	9 Apolonia
Joi	29 Mar. Ignatie	10 Scolastica
Vineri	30 (†) SS. Vas. Gr. Ión.	11 Eufrosina
Sămbătă	31 SS. Chir și Ión	12 Eulalia

Proprietar, redactor respunțător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tpariul lui Otto Húgel în Oradea-mare.